

استانداردهای بین‌المللی حسابداری

و کشورهای خاورمیانه

B. Basoglu & A. Goma

ترجمه و تلخیص: صفائی زاده

است. اطلاعات به‌دست آمده در مورد تعداد شرکت‌های داخلی و خارجی پذیرفته‌شده در این جدول می‌تواند شاخصی برای اندازه‌گیری و همچنین رتبه بین‌المللی بودن سازمان‌های بورس یاد شده، در اختیار خواننده قرار دهد.

کشورهای زیادی از خاورمیانه استانداردهای بین‌المللی حسابداری را پذیرفته‌اند. بعضی کشورها این استانداردها را به‌عنوان جایگزینی برای استانداردهای محلی در نظر می‌گیرند، در حالی که سایر کشورها صورتهای مالی تهیه شده طبق استانداردهای بین‌المللی حسابداری توسط شرکت‌های خارجی را به‌منظور ارائه اطلاعات در بورس اوراق بهادار مورد پذیرش قرار می‌دهند. تعداد کمی از کشورها نیز شرکت‌های داخلی پذیرفته‌شده در بورس را ملزم به رعایت استانداردهای بین‌المللی حسابداری می‌کنند. استانداردهای ملی برخی کشورها یا براساس استانداردهای بین‌المللی حسابداری و یا شبیه آن است، گرچه ممکن است سازگاری لازم با این استانداردها را نداشته باشند. تنها دو کشور در خاورمیانه که ایران یکی از آنهاست. برای استفاده از استانداردهای بین‌المللی حسابداری تمایلی نشان ندادند. تعداد شرکت‌های پذیرفته‌شده در اکثر بورسهای اوراق بهادار خاورمیانه در مقایسه با بورسهای اوراق بهادار کشورهای غربی اندک است. تعداد شرکت‌های خارجی پذیرفته‌شده در اکثر بورسهای اوراق بهادار خاورمیانه بسیار ناچیز است، و این بدان معناست که رتبه بین‌المللی بودن بسیار کم است و یا اصلاً موجود نیست.

www.manhattan.edu

منبع:

تهیه شود. برای این منظور، با استفاده از اطلاعات جمع‌آوری شده توسط **فدراسیون بین‌المللی بورس (IOSCO)**، اطلاعاتی در کلیه موارد برای بعضی کشورها به‌دست آمد، در حالی که برای بعضی کشورهای دیگر اطلاعات محدود به موارد خاص بود. برای تعداد کمی از کشورها نیز هیچ‌گونه اطلاعاتی به‌دست نیامد.

جدول ۱ خلاصه‌ای از اطلاعات قابل دسترس در کشورهای خاورمیانه را ارائه می‌کند. اولین ستون نشان می‌دهد که آیا انجمن حسابداری کشور مورد نظر عضو فدراسیون بین‌المللی حسابداران هست یا خیر. ستون دوم وضعیت پذیرش استانداردهای بین‌المللی حسابداری در سازمان بورس را نشان می‌دهد. ستون سوم اطلاعاتی درباره اصول (استانداردهای) حسابداری قابل اجرا در کشورهای خاورمیانه ارائه می‌کند. ستون چهارم و پنجم به ترتیب تعداد شرکت‌های داخلی و خارجی را نشان می‌دهد. کشورهای الجزایر، عمان، قطر و امارات متحده عربی از جمله کشورهایی هستند که هیچ اطلاعاتی از آنها به‌دست نیامد. در مورد کشورهای عراق، لیبی، سودان فقط اطلاعات مربوط به اعضای فدراسیون بین‌المللی حسابداران در دسترس بود. در مورد مصر، کویت و ترکیه کلیه اطلاعات مورد نیاز به‌دست آمد. مابقی کشورها که در **جدول ۱** فهرست شده‌اند دست کم یک مورد از اطلاعات خواسته شده را نداشتند. اطلاعات به‌دست آمده درباره اصول حسابداری مورد اجرا در سوریه و تونس بیانگر این است که این اصول شبیه استانداردهای بین‌المللی حسابداری

مطلب حاضر نتایج بررسی‌های انجام‌شده درباره وضعیت استانداردهای بین‌المللی حسابداری در کشورهای خاورمیانه را نشان می‌دهد.

کشورهای خاورمیانه علاوه بر تفاوت‌های فراوان، شباهتهای بسیاری نیز دارند. کشورهایی مانند مصر و ترکیه دارای اقتصاد پیشرفته و نیازمند جلب سرمایه‌گذاری هستند، در حالی که کشورهای ثروتمند نفت‌خیزی مانند عربستان سعودی و کویت از سرمایه کافی برای سرمایه‌گذاری در بازارهای خارجی برخوردارند. در هر حال این کشورها به توسعه بازارهای بورس و استفاده از استانداردهای بین‌المللی حسابداری برای تقویت آن نیازمندند.

در انجام این بررسی، از اطلاعات تهیه شده توسط **کمیته تدوین استانداردهای بین‌المللی حسابداری (IASB)**، که در حال حاضر به نام **هیئت استانداردهای بین‌المللی حسابداری (IASB)** عمل می‌کند، استفاده شده است. اطلاعات مورد استفاده دارای کمبودهایی نیز بوده است. اطلاعات برخی کشورها کامل به‌نظر می‌رسید در حالی که برخی کشورهای دیگر اطلاعات کافی نداشتند. در بررسی، به این نکات پرداخته شد: که آیا انجمن‌های حسابداری این کشورها، عضو **فدراسیون بین‌المللی حسابداران (IFAC)** هستند، چگونه اصول (استانداردهای) حسابداری تعیین می‌شود، و همچنین پذیرش استانداردهای بین‌المللی حسابداری به‌منظور ارائه اطلاعات در بازارهای بورس چگونه است.

به‌علاوه تلاش شد اطلاعاتی درباره شرکت‌های داخلی و خارجی پذیرفته‌شده در بورس اوراق بهادار

جدول ۱- بورس اوراق بهادار و استانداردهای بین‌المللی حسابداری در کشورهای خاورمیانه

تعداد شرکتهای پذیرفته شده در بورس	اصول حسابداری	استانداردهای بین‌المللی حسابداری (IAS)	عضو فدراسیون بین‌المللی حسابداران (IFAC)	کشور
*	*	*	*	الجزایر
۵	۳۶	بانکها ملزم به رعایت استانداردهای بین‌المللی حسابداری هستند.	بله	بحرین
۱	۱۰۷۵	همانند استانداردهای بین‌المللی حسابداری، غیر از تغییرات جزئی.	بله	مصر
صفر	۲۸۵	*	بله	ایران
*	*	*	بله	عراق
صفر	۱۶۳	*	بله	اردن
۹	۷۷	استانداردهای بین‌المللی حسابداری (با افزودن مطالب توضیحی) به‌عنوان استانداردهای ملی پذیرفته شده‌اند.	بله	کویت
صفر	۱۲	*	بله	لبنان
*	*	*	بله	لیبی
صفر	۵۳	*	*	مراکش
صفر	۲۵	*	*	فلسطین
*	*	*	*	عمان
*	*	*	*	قطر
*	*	استانداردهای حسابداری توسط وزارت دارایی تدوین می‌شوند.	بله	عربستان سعودی
*	*	*	بله	سودان
*	*	انجمن حسابداران رسمی سوریه استانداردهای حسابداری را که بر مبنای استانداردهای بین‌المللی حسابداری است، تدوین می‌کند.	بله	سوریه
*	*	استانداردهای حسابداری توسط وزارت دارایی که شبیه استانداردهای بین‌المللی حسابداری است تدوین می‌شوند. برخی شرکتهای خارجی مجاز به استفاده از استانداردهای بین‌المللی یا استانداردهای ملی خود هستند.	بله	تونس
۱	۳۱۵	از ابتدای ژانویه سال ۱۹۹۹ کلیه بانکها و موسسه‌های مالی ملزم به استفاده از استانداردهای بین‌المللی حسابداری هستند.	بله	ترکیه
*	*	*	*	امارات متحده

* اطلاعات در دسترس نبود.